

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Tractatus De Negotiationis
Spiritualis Industriis

Družbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066367

Industria IX. Actiones nostræ fæcundandæ sunt intensivè per
proportionem Geometricam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45372

sed discretionem server, nec Valetudini vim faciat; alioqui praestat sensibilem omittere.

7. Potest haec Industria etiam magis practici hoc modo. Assume tibi Actum aliquem piuum, v. g. hunc. *DEUS meus, amo te super omnia.* Eum actum mente vel etiam voce in singulis Rosari globulis, vel etiam absque illis, pro libitu repetita, ut unumquemque actum majori intendas conatu dicere, seu ex majori Caritate proficisci: hac ratione actus repetiti per singulos, majoris erunt Caritatis, immo major erunt singuli Caritas, consequenterque Deo gratiores, & animæ utiliores.

Quæ de hac Industriâ allata sunt, ad ejus credo commendationem, & cognoscendam praxim sufficient. Servient etiam Industriæ sequenti, quæ ejusdem fermè erit rationis cum hac, ac tantum in uno puncto forsitan variabit.

INDUSTRIA IX.

Actiones nostræ facundanda sunt intensio per proportionem Geometricam.

76.

INDustria præcedens dabit lucem præsentis: ab illâ enim nihil hæc differt, præterquam in variatione Progressionis, in augmento meritorum, atque valoris operum nostrorum. In præcedentia siquidem Industriâ expositum est, quomodo actibus nostris, intensio adjungi possit, & ea quidem per partes seu gradus æquales æqualitate seu proportione Arithmeticâ; in hac vero docetur actibus nostris addi posse intensioem atque valorem, per partes seu gradus inæquales, hoc est majores & majores in proportione Geometricâ & in progressionem tantâ, quanta operanti placet.

rit, aut venire in mentem poterit. Exemplis rem præstat illustrare practicis, quia sic melius intelligetur præfens observatio, quibus tamen exemplis ipsis intelligendis, præmittenda est nota apud Arithmeticos & Geometras, ratio hujus Progressionis seu Proportionis, quam hîc suadere viris Spiritualibus profectumque & lucrum copiosum in sua spirituali negotiatione amantibus desideramus.

Sciendum igitur duplicem esse progressum & proportionem in rebus. Una est, quando res plures sese aliquæ excedunt in partibus & gradibus æqualibus uni certæ parti, ut videre est in numeris v. g. 1. 2. 3. 4. 5. in his enim secundus primum superat parte unâ tantâ, quæ sit æqualis toti priori, tertius secundum superat tantâ parte, quantâ secundus primum superavit, quartus tertium, tantâ superat parte, quantâ idem tertius superabat secundum, & quintus tantâ parte superat quartum, quantâ idem quartus superaverat tertium, idemque numerus quintus superat primam unitatem quatuor partibus, siquidem & habet unitatem, & præterea quatuor unitates alias. idemque est dicendum de reliquis numeris majoribus. Et hæc vocatur æqualitas proportioque Arithmetica, quæ solet attendi in operibus humanis per Justitiam Commutativam.

Et secundum hanc proportionem procedit doctrina tradita in præcedente Industria. Jam alia est proportio in rebus, quando res plures excedunt se non in æqualibus partibus uni alicui, (prout in priore fuit) sed in partibus inæqualibus, proportionem tamen aliquam inter sese habentibus. qualis excessus est in numeris his v. g. 2. 4.

E 5

8. 16.

77.

78.

8. 16. 32. 64. 128. 256. In his enim numeris, secundus primum superat parte, æquali ipsi priori numero: Tertius secundum superat eodem modo similiter, & sic deinceps cùm in proportione illâ Arithmeticâ non sic fuerit. Tantum enim sequens præcedentem superabat, una media parte numeri præcedentis. Nam tria super duo tantum unitatem addit, quatuor etiam tantum unitatem super tria, quinariis super quaternarium tantum unitatem. At verò hic quatuor, supra duo, addit alia duo; octo, supra quatuor, addit alia quatuor, sedecem supra octo, addit alia octo &c. Atq; inde confurgit inter hos numeros dupla proportio. Vocatur autem hæc proportio Geometrica, quæ attenditur in Justitia distributiva, reddente pluribus v. g. personis, non æqualia præmia omnibus, sed æqualia singulis, omnibus autem inæqualia.

79.

Et hæc Proportio, potest variari atque augeri, plusquam imaginatio hominis capere potest. Non solum enim dupla, sed, & tripla & decupla, & centupla, & millenaria, & millionaria &c. potest fieri; quæ etsi nostris humanis cogitativis potentiis confusionem pariat, si distinctè quis eam instituere, & in longum multiplicare velit; tamen in Divino intellectu nihil tale parit, & nostræ voluntati atque desiderio, nihil potest esse imperivium, dummodo libertate suâ uti, prout potest, velit, & conatu mediocri atque per prudentiam temperato, sese in his proportionalitatibus exercere, & fervorem actionum suarum intendere atque augere non pigritetur. Jam igitur ad exempla veniamus. Si quis Coronam dicat Beate Virgini constantem 63. salutationibus Angelicis, is potest unamquamque Salutationem ita recitare,

citare,

citare, ut quælibet Salutatio præcedentem superet sequens, in dupla proportione Caritatis, in B. Virginem propter Caritatem Dei; ita, ut prima Salutatio sit ex Caritate ut unum, secunda ut duo, tertia ut 4. quarta ut 8. quinta ut 16. sexta ut 32, &c.

Potest etiam ita recitari, ut quælibet salutatio sequens, præcedentem superet in tripla proportione, vel in decupla, vel in centupla, vel in millies millies majori proportione Caritatis Dei Matris propter Deum. In quo quantus sit accessus futurus, tum Caritatis in Virginem & Deum, tum meriti, gratiæ, & Gloriæ, tum habitûs; vel ex hoc colligi potest, quòd ad id cogitandum, cogitatio humana sufficere ferè non possit. Certè in trigésimo gradu duplæ proportionis, excrescit numerus 536870912. Jam quantum excrescet in decupla, vel centupla, vel millies-millies majori proportione, à Voluntate intenta & determinata; cogitet & computet qui potest.

Ego hoc loco illud solùm repeto, quod etiam præcedente Industria observavi, vel ex his patere posse, quantos thesauros meritorum habeant, Christiani, Religiosi, Spirituales viri in manibus, qui tamen illis elabuntur quotidie per tot annos, perque tot annorum actiones, per tot momenta temporum ac vitæ quotidianæ.

Sed ad exempla redeo. Si Sacerdos horas 80. Canonicas recitet, potest omnes suæ Orationis literas intendere & velle proferre, cum majori & majori fervore, milliesque millies majori proportione fervoris, Caritatis, (vel alterius Virtutis à Caritate imperatæ, non solùm conjunctæ) usque ad ultimam voculam seu literulam, & literis potest

test syllabas, voces, commata, sententias, totumque precum pensum addere, eademque intentionis intentione rationali formare ac augere, Potest insuper omnes motus actusque potentiarum animæ & corporis intermixtos orationi, simili modo formatos auctosque adungere. Quanto id cum meriti cumulo, computet qui vult aut potest.

31.

Id ipsum facere potest Sacerdos, dum Sacrum facturum est vel facit. Id ipsum potest Concionator facere verba facturum, Confessarius cum penitentibus acturus, is qui studet vel docet, libros lecturus vel scripturus, is qui iter agit vel alias occupationes obit, eas peracturus. Janitor v. g. gressus suos circa portam, Emptor circa emptiorem; Cocus circa opera culinæ &c. Neque ea res habet multum laboris, si modò adsit modica diligentia, & Industria. Immo audeo dicere, plerosque nostrum, in nostris actionibus, habere observationes privatas, pias illas quidem & sanctas, magis tamen laboriosas & simul minùs fecundas, quàm ista est de qua loquor, & quam commendo.

32.

Hac ipsa Industria potest quis prudens Negotiator, etiam aliorum actiones: aliorum, inquam, non tantum Angelorum & hominum, sed omnium, sed omnium omnino creatorum entium actus, præteritos, præsentis, futuros, possibiles, offerre Deo, & oblatos animare, atque dignificare, sibi que immensè meritorios facere: Si nimirum eos suos (sicut revera sui sunt, saltem pro hoc, quòd sunt vel proximi, vel alicujus creaturæ, cum quarum qualibet est illi communio, & connexio aliqua) faciat, & factos, Deo, cum, & pro

& pro creatura offerat, gratuletur, Charitate in
millies millies majori proportione ferventi.

Hac ipsa Industriâ, potest quis omnia entia
creata, omnium entium creatorum, tam sub-
stantias & entitates, quam potentias & faculta-
tes, quam motus, motiones, & actus, in atomos
& momenta partiri cogitatione, & quemlibet
atomum entitatis & actionis creatæ cupere,
optare, offerre, gaudere, gratulari Deo, cum
millies millies majori proportione Caritatis in
Deum &c. Et hoc potest facere Spiritualis vir
etiam in possibilibus creaturis, etiam in ipso ni-
hilo, in quod Creaturæ assiduò tendunt, vel re-
solvunt cum libuerit Deo, possunt. potest autem
facere sine ulla virium animi & corporis fati-
gatione, modica tantum Industriâ adhibita, &
rationalis suæ libertatis prudenti dispensatione.
Quid enim fatigabit Sacerdotem Horas Cano-
nicas recitaturum, si dicat: (Sanctissima Tri-
nitas te laudo affectu tuo, & Sanctissimæ JESU
Christi Humanitatis, per Matutinum & Laudes,
& per omnes actus potentiarum animæ & cor-
poris, in hac Oratione intercururos, majori
quam unquam fervore Spiritûs, milliesque mil-
lies majori proportione Caritatis atomatim, id-
que ad purum gustum tuum, ad nullum præmi-
um meum) intelligendo per hoc (atomatim)
omnes, & recitationis, & sui ipsius, & actionum
omnium inter recitandum intervenientium:
ita, ut quolibet instanti, indivisibili momento
(quod totum nomine atomi intelligo) intendat
Sacerdos Sanctissimam Trinitatem laudare, vel
amare, vel adorare, millies-millies majori pro-
portione Caritatis, & quidem affectu Sanctissi-
mæ

mae Trinitatis ipsius & Christi Domini. Haec, inquam, paucula verba, (sic semel percepta & intellecta, prout explicui) quid fatigabunt Sacerdotem? nihil sane, & tamen nemo dubitat, quin infinitum quendam thesaurum spirituum opum illi sint comparatura. Par Judicium fieri potest, de aliis actionibus humanis quotidianis, quas Deo sicut generatim totas, ita etiam in partes majores & minores, & in ipsa indivisibilia distributas, offerri à nobis nemo prohibet; immo Deus libenter habet, & homines Deo impensè dediti, divinoque lumine collustrati, atque igne succensi, familiariter solent.

Antequam huic Industriae finem imponam; aliqua, quæ tam ad eam elucidandam, quam ad alios usus viro spirituali servire poterunt, adnotabo.

8.

Primum est. Sciat vir Spiritualis plures simul Industrias, in unam aliquam actionem concurrere posse, esseque hanc unam etiam compendiosam artem, in spirituali negotiatione, quomodo in proximâ dictâ Horarum Canonicarum oblatione videre est. Illa enim formula licet brevis videatur, continet aliquot Industrias, (& posset etiam plures continere;) precibus recitandis idoneas. v. g. 1. Quamlibet Horarum Canonicarum, dicit in Honorem Sanctissimæ Trinitatis. 2. Quamlibet partem, dicit affectu seu devotione, vel Sanctissimæ Trinitatis, quâ illa fertur in seipsam, vel humanitatis Christi in eandem Trinitatem, vel B. Virginis, vel omnium Beatorum spirituum ordinum; vel Sanctorum Sanctarumq; omnium. 3. Non solum totas preces ut preces sunt, sed omnia comata, sententias

tentias, verba, horas, offert Sanctissimæ Trinitatis laudi. 4. Neque solum preces ipsas precumve partes, sed omnes motus animæ & corporis immistos precibus, & elicitos occasione precum. 5. Omnes elicit ex Caritate, immo fervore Caritatis, majori quàm antè. 6. Immo non tantum actus sed etiam actiones actuum, & totius laboris, atque etiam subjecti Orantis. 7. Quibus singulis laudat Sanctissimam Trinitatem majori fervore. 8. Et insuper millies-millies majori proportione intenso fervore Caritatis. 9. Et quidem ita, ut quilibet atomus ferveat super alium in millies-millies majori proportione. 10. Et denique ita, ut per hoc totum, nullum præmium à Deo desideretur aliud, quàm pura gloria ejus. Tantus Industriarum cumulus in tot verbis latet, si quis ea in Intellectu suo proferat. Plures Horarum Canonicarum Industrias, tum suprâ Industriâ sexta tum alio in speciali scripto vide. hîc eas repetere, instituta tractatio non permittit, in quâ, tantum Industriæ explicantur, non autem in longum ipsæmet occasiones Industriarum pertractantur.

Aliud est; hanc Proportionem, seu Proportionalem Intensionem, vel potius proportionalis Intensionis Voluntatem & determinationem, posse haberi in omni actu qualicunque (modò non sit naturâ suâ malus) & in omni virtute, ex quâ actus potest elici vel imperari. Illud tamen sciendum in hoc, quòd si ista intensionis intentio, applicetur alicui alteri virtuti distinctæ à Caritate Dei, vilissimum sit, & Virtutem illam (unam vel plures) & intensionem ejus in actione informare, nihilominus, actu Caritatis divinæ

ex-

expresso vel implicito ac virtuali; etsi enim actio illa, ex aliâ Virtute sic facta à subjecto in gratiâ & Caritate habituali posito, erit multum meritoria, longè tamen amplius merebitur, & gratiâ & gloriâ, & augmenti in habitu suo, si fuerit actuali Caritate Dei ornata & formata: & longè adhuc amplius, si ipse actus Caritatis Divinæ fuerit in magnâ elicitus intensiōnis proportione: Quam ob causam, supra dixi hac ipsâ Industriâ oblationem Horarum Canonicarum, à Sacerdote fieri posse, ex aliquâ Virtute etiam à Caritate distinctâ, à Caritate tamen imperatâ, & non solum conjuncta cum Caritate. Etsi enim actus Virtutis elicitus ab homine, in Caritate Dei posito, (quod est actum illum Caritati conjungi in presenti) meritorius esse possit; longè tamen plus mereri poterit, quando fiet ex Caritate à Caritate, seu informatus & animatus & penetratus atque fermentatus à Caritate; quomodo lac vel pomum puero placet ex colore, sed longè amplius ex dulcedine coloris illi conjuncta, & albedinem illam lactis, vel colorem pomi penetrante, & fermentante atque condiente.

85.

Vid. Joan.
Cromb. lib. 1.
c. 38. n. 47.
& sequ.

Et ratio hujus rei ex Theologorum placito peti potest. Theologi enim, etsi doceant, omnem Virtutis actum supernaturalem, elicitem ab homine in gratia seu Caritate posito, esse meritorium apud Deum, esse tamen discrimen inter Virtutem Caritatis & alias Virtutes tale: quod scilicet aliarum Virtutum actibus, meritum à Deo non detur, paripsis actibus, seu non æqualiter in actuum gradibus, sed minus (& loquor de merito Gratia atque Gloriâ) ita, ut si actus Vir-

virtutis sit ut 6. fervens, non rependantur illi pro
 meriti gratia gratia vel gloria 6. sed tertia parte
 minus nempe duo. Si actus sit graduum 12.
 gratia & gloria meritum, erit graduum quatuor;
 si actus sit graduum 24. meritum erit gra-
 duum octo, & sic deinceps. Dixi me loqui de
 merito Gratia & gloria, per aliarum Virtutum
 actus parando, nam de merito augmenti habi-
 tus illius Virtutis, cujus elicitur actus, sentien-
 dum sic est, quod latitudini actus eliciti, re-
 spondet latitudo augmenti habitus, illius Vir-
 tutis cujus est actus. At verò actibus Caritatis
 divinae, quibus Deus super omnia diligitur, re-
 spondet meritum Gratia & Gloria, par & aqua-
 le actui ipsi, consequenterque & meritum habi-
 tus Caritatis. Quamvis de augmento merito ve
 habitus Caritatis, si ab actu adaequetur habitus,
 ajunt Theologi, quod habitus accrescat in duplâ
 proportione. Ut si v. g. actionis fervor sit 10.
 graduum, habitus, qui supponitur etiam esse ut
 10. augetur ad gradus 20. ex quo habitu si rur-
 sum eliciat, actus illi par in gradu, habitus inten-
 detur ad 40. & si id rursus fiat, rursus habitus ex-
 crescet ad 80. & sic deinceps.

Nec immeritò id tribuit Caritati, quia enim
 Caritas est & amor Dei, quo Deus & diligitur
 ab homine, & vicissim homo diligitur à Deo,
 unde & amicitia seu amor mutuus dicitur, ideo
 maximè proportionatur Gratia, simulque Glo-
 ria, adeo ut aliquibus Theologis videatur non
 differre à Gratia ipsâ, sicut & Gratia à Gloria
 non differt: quo fit, ut pro sui latitudine mereat-
 ur ac recipiat latitudinem etiam Gratia atque
 Gloria. Quare sequitur, nullum esse facundius

V.P. Druz. Op. IV.

F

Ne-

86.

Negotiationis genus cum Deo, quam per mer-
 cimonium Caritatis. Expedi igitur nihil agere
 sine Caritate. expedi, inquam, omnem actum
 cujusque Virtutis simul fieri actum Caritatis fiet
 autem, si imperetur à Caritate, si eliciatur ex Ca-
 ritate, si eliciatur propter Caritatem, & denique
 si eliciatur cum Caritate, non solum concomi-
 tante & simul existente habitualiter in subjecto,
 sed cum Caritate cooperante, immo operante
 actum illum alterius Virtutis, atque, condiente
 & fermentante, quomodo cum amicus amico,
 vel sponsa, fervile licet obsequium præstat, facit
 illud cum Caritate amici, cum Caritate sponsæ,
 hoc est, facit ita, ut actum illum obsequii ani-
 met sponsali suo amore. Sic ergo assero, expe-
 dire actus aliarum omnium diversarum à Cari-
 tate Virtutum, conjungi & informari actu Ca-
 ritatis: actu dico, non habitu solo, & actu per
 illam proportionem jam explicatam intenso, in-
 tensione rationali: hoc enim & dignificabit actus
 aliarum Virtutum, nam eos ad dignitatem actus
 Caritatis evehet; omnis enim actus, illius ha-
 bitus esse censetur, à quo imperatur, & in cuius
 finem dirigitur, & efficitur meritorius longe am-
 plius Gratiæ & Gloriæ, quam fuisset, si in Cari-
 tate quidem, non tamen ex Caritate elicitus
 fuisset.

87.

Tertium est: Tam hanc modo explicatam
 conjunctionem actuum Caritatis cum actibus
 aliarum Virtutum, quam superius paulò com-
 mendatum plurium Industriadum varii generis
 concursum atque nexum, quam quarumlibet
 aliarum piarum consuetudinum, quam denique
 omnium quarumlibet actionum exercitationem,
 posse

posse summâ cum utilitate informari, hujus Industriæ præsentis per hanc Intensionem Proportionis Geometricæ adjunctione, dummodo quis hac in re, nec piger fit ut non utatur, nec imprudens, ut indiscretè, atque multa cum actuatone utatur, de qua re jam aliàs monui, nunc immorari, nihil attinet in hoc puncto, cùm sit jam ex ante dictis satis notum.

Quartum est; ut nemo miretur, quod dicam, hac Intensione, jam explicatâ mirè augeri pretium & valorem actuum nostrorum, sicuti in illâ priore, quam proximâ Industriâ explicui: etsi enim in aliis actibus, quos Voluntas à suis diversos per alias potentias elici jubet, non valeret hoc, quod hîc assero, & tanquam certum suppono; tamen in actibus Voluntatis hoc maxime valet. Etsi enim non per hoc ipsum quis velocissimè currit, quia vult velocissimè currere, neque per hoc ipsum perspicacissimè novit difficultatem, quia vult nosse perspicacissimè, tamen in voluntatis propriis actibus ita est; per hoc enim quòd aliquid Voluntas velle vult, jam illud vult, & per hoc quòd aliquid amat, sine dubio amat, & consequenter per hoc quòd aliquid (puta Deum) tantopere amat, tantopere amat; quòd Deum tot gradibus amoris vult stringere, tot gradibus stringit; Voluntas enim stringendi est strictio, voluntas gaudendi de Dei bonis, est gaudium de ejus bonis.

Et causa manifesta est, quia hîc idem est actus elicitus, qui & imperatus, aut si aliquando alius alium imperat, eadem tamen est voluntas quæ imperat & cui imperat. Unde, quantum sibi imperat, tantum in se facit, immo ipso imperio

F 2

facit

facit & ipsum imperium est actus imperatus. Voluntas enim sola est talis potentia, ut ipsa sola sibi imperare possit: sicut ergo ipsa sibi potest imperare, ita etiam sola ipsa imperium suum adquire potest, immo sola ipsa Imperio suo hoc facit, quod sibi imperat, & ipsum imperium facit, simul esse etiam imperatum, nec opus sit actu ad actum, sed actu quo imperat, potest facere id quod imperat, quia non aliud quam actum suum sibi imperat. Neque enim imperat aliter quam volendo, nec aliud imperat nisi velle, seu ut velit: Si ergo aliquid se velle vult, vult ergo se velle, & consequenter facit hoc, quod se facere velle vult, consequenter tantum efficit quantum vult, quia efficere illius est velle efficere, quod in nullâ alia potentiâ, est præterquam in unâ sola voluntate liberâ. Quod quando Voluntas videtur procedere ad actus impossibiles, & eosdem sibi imperare, hinc sciendum est, quod talia imperia, vel sunt intelligenda per impossibile, vel conditionate, si esset possibile, vel quod actus Voluntatis sit possibilis, quia de facto fit & habetur à Voluntate. vult enim impossibilem actum, licet alius actus qui est objectum illius, sit impossibile. Quomodo cum dicimus Deo: *Domine cupio te amare quantum Tu Te amas.* Talem actum à Voluntate haberi est possibile, quia habetur de facto, & verbis exprimitur, licet actum qui hoc actu desideratur, habere sit impossibile.

88.

Hæc de præsentî Industriâ dixisse sufficiat, quia plures alias simul expositas esse, prudens Lector advertet, immo verò & ex eis alias etiam plurimas ipse per sese colliget. Inter quas illæ etiam

etiam, quod prudentiæ spiritualis non postrema portio sit, scire atque curare facere actus fecundos & prægnantes variis rationibus augentibus & multiplicantibus meritum Gratiæ & Gloriæ apud Deum. Qua ipsa in prudentiâ ille laudatissimus gradus est, cum quis scit hanc fecundationem actionibus suis addere, per rationes quasdam atque veritates, formalitatesque solidas, sublimes, generales, latas, & transcendentis, summè defæcatas & purificatas, purificantesque ac multiplicantes valde, & quidem paucorum verborum compendioso ambitu.

Cujus rei exemplum est hæc Industria præfens, ad cuius normam non erit difficile alias conformare & excogitare, aut etiam in Sanctorum exemplis invenire. Non est enim novum Davidi omnia ossa sua, omniaque interiora sua, ad benedicendum Deum excitare; omnia item creaturarum genera, ad Dei laudes evocare, pro hisque Deum exaltare. Non est novum tribus Pueris, & cum eis Ecclesiæ, Deum benedicere omnibus, cum omnibus, & pro omnibus creaturis, specificè enumeratis. Non est novum Sanctæ Gertrudi Virgini, Deum per omnia ossa sua quæ numerat 225. venerari. Ecclesiæ non est novum pro numero annorum vel Christi Domini, vel B. VIRGINIS, eundem Christum eandemque VIRGINEM honorare. Itaque nihil attinet in hoc amplius explanando immorari, sed tantummodo attinet, nos in eo Industriæ genere usurpando, quàm diutissimè & frequentissimè occupari.